

Funn om bosetting fra gammel tid

Gravhauger, både ute ved kysten og lenger inne i landet, syner at distriktet her var bebodd alt i førkristen tid. Skål- eller offergropene i fjellet over Fosstveitfossen i Holt er trolig fra bronsealderen, og vitner om at våre forfedre ville blidgjøre gudene ved offerhandlinger. Og folkets høvdingar fikk sine minnesmerker, også den gangen, for Odin hadde bestemt at «etter slike menn som det hadde vært mannsnot i, skulle det reises bautasteiner». Det trekantete gravminnet vest for Holt kirke er et eksempel på gravskikken i eldre jernalder. Lignende gravminner finnes også andre steder, f. eks. på Heimnes i nærheten av Nes Verk Og mens det nevnte gravminnet ved Holt kirke er flyttet dit fra Dalene sør for Goderstad, der det var i ferd med å rase ut i et grustak, ligger gravene ved Heimnes på sin gamle plass.

Ingen av gravfunnene i distriktet er spesielt rike, men det er gjort funn fra såvel steinalder som bronsealder og eldre og yngre jernalder. Mest spennende er kanskje funnet av en kobberkjele full av penger ved gården Bjelland som nå ligger i Arendal kommune, men som tidligere tilhørte Holt. I følge sagnet oppdaget bonden kjelen under ei steinhelle mens han gikk og pløyde på «Torborgs jorde», øst for Bjellandsvannet. Kjelen var da full av gull- og sølvmynter, noen store, andre små, noen runde, andre firkanta. Flere sekkeposer ble fylt opp og tatt med til mannens hus. Egentlig tilhørte slike funn Kongen, men mannen ville ikke sende pengene til København. Problemet var at alle myntene var av utenlandsk opprinnelse, og altså ikke uten videre gangbare i dobbeltmonarkiet. For å få dem omgjort til gangbar mynt sendte han dem med en Narestø-skipper som lå seilklar for Holland. Skipperen skulle veksle pengene der, og så skulle han gjøre opp straks han kom tilbake til Norge. Alt måtte foregå i hemmelighet. Men da bonden kom til Narestø for å få oppgjør, fikk han vite at myntene var nesten verdiløse, og han fikk bare noen ganske få mark for skatten. At skipperen etter kort tid skaffet seg det flotteste skipet i bygda, er kanskje forståelig!

Murrester på Tjuvåsen i nærheten av Holt kirke kan tyde på at det her var ei bygdeborg i folkevandringstida (400-600 e. Kr.).

Øyvind Bjorvatn